

KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi Alan Üniversite Öğrencilerinin Girişimci Kişilik Özellikleri ve Kariyer Planları Arasındaki İlişki: AKÜ Örneği¹

(The Relationship Between Entrepreneurial Personality Characteristics and Career Plans of University Students Undergoing KOSGEB Applied Entrepreneurship Training: The Case of AKU)

Ahmet Gençay DAĞLI^a Koray GÜRPINAR^b

^a Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar, Türkiye. ahmetgencaydaygli@hotmail.com

^b Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sandıklı Meslek Yüksekokulu, Afyonkarahisar, Türkiye. k_gurpinar@hotmail.com

MAKALE BİLGİSİ	ÖZET
<p>Anahtar Kelimeler: Girişimci Kişilik Özellikleri Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi Kariyer Değerleri Kariyer Planlama Üniversite.</p> <p>Gönderilme Tarihi 6 Ağustos 2019 Revizyon Tarihi 14 Kasım 2019 Kabul Tarihi 18 Kasım 2019</p> <p>Makale Kategorisi: Araştırma Makalesi</p>	<p>Amaç – Bu çalışma ile Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi alan üniversite öğrencilerinin girişimci kişilik özelliklerinin kariyer tercihlerine olan etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.</p> <p>Yöntem – Çalışmanın evrenini Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Teknoloji Fakültesi ve Turizm Fakültesinde öğrenim gören üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi alan ve bu kitlenin içerisinde anketlere geri dönüş yapan 595 öğrenci oluşturmaktadır. Elde edilen verileri analiz edebilmek ve anketin güvenilirliğini belirlemek amacıyla, sosyal bilimler için SPSS istatistik paket programı kullanılmıştır. SPSS istatistik paket programı aracılığı ile anketlerin güvenilirliğini ölçmek için Güvenilirlik Analizi, anket ifadelerine verilen cevapların normal dağılıp dağılmadığını ölçmek için Normallik Testi, anket ifadelerinin faktör yüklerinin değerini analiz etmek için Faktör Analizi ve hipotezleri test etmek için Çoklu Regresyon Analizi, Bağımsız Örneklem T-Testi ve Korelasyon Analizi kullanılmıştır.</p> <p>Bulgular – Araştırmada öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri ile kariyer değerleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Girişimci kişilik özellikleri üzerinde en fazla etkiye sahip faktörün saf meydan okuma olduğu kariyer değerleri üzerinde ise en fazla etkiye sahip girişimci kişilik özelliği alt boyutunun başarı ihtiyacı olduğu saptanmıştır. Girişimcilik eğitimi ile kariyer değerleri, girişimci kişilik özellikleri ve girişimcilik eğilimi arasında pozitif doğrusal bir ilişki olduğu belirlenmiştir.</p> <p>Tartışma – Araştırmanın evrenini, Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Teknoloji Fakültesi ve Turizm Fakültesinde öğrenim gören Uygulamalı Girişimcilik Dersi alan üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Kullanıcı araştırmasının yalnızca belirli fakültelerde öğrenim gören Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi alan öğrenciler ile yapılmış olması bu çalışmanın sınırlılıklarını oluşturmaktadır. Bu nedenle girişimcilik eğitimi alan ve girişimcilik eğitimi almayan öğrencilerin girişimci kişilik özelliklerinin ve kariyer değerlerinin gelişimi karşılaştırılamamıştır. Girişimcilik eğitiminin girişimci kişilik özellikleri ve kariyer değerleri üzerindeki etkisinin daha ayrıntılı olarak incelenebilmesi için girişimcilik eğitimi alan ve girişimcilik eğitimi almayan öğrencilerden oluşan bir örneklem grubu üzerinde yapılacak olan kullanıcı araştırmasını kapsayan çalışmalar yapılabilir. Sonuç olarak literatürdeki bilgiler ve kullanıcı araştırması sonucunda toplanan verilerin değerlendirilmesiyle elde edilen bulgular, girişimci kişilik özellikleri, kariyer değerleri ve girişimcilik eğitimi ile girişimcilik eğilimi ve kariyer tercihinde girişimciliğe yer verme arasında anlamlı ilişkiler olduğunu ortaya koymuştur.</p>
ARTICLE INFO	ABSTRACT
<p>Keywords: Entrepreneurial Personality Characteristics Applied Entrepreneurship Education</p>	<p>Purpose – The aim of this study is to investigate the effects of entrepreneurial personality traits on career preferences of university students in Applied Entrepreneurship Education.</p> <p>Design/methodology/approach – The population of the study consisted of third and fourth grade students studying at Afyon Kocatepe University, Faculty of Science and Letters, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Faculty of Technology and Tourism Faculty. The sample of</p>

¹ Bu çalışma, Dr. Öğr. Üyesi Koray GÜRPINAR danışmanlığında hazırlanan “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerine Göre Kariyer Planlaması: A.K.Ü. Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma” başlıklı yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

Önerilen Atf/ Suggested Citation

Dağlı, A. G., Gürpınar, K. (2019). KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi Alan Üniversite Öğrencilerinin Girişimci Kişilik Özellikleri ve Kariyer Planları Arasındaki İlişki: AKÜ Örneği, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 11 (4), 2661-2679.

Career Values
Career Planning
University.

Received 6 August 2019
Revised 14 November 2019
Accepted 18 November 2019

Article Classification:
Research Article

the study consists of 595 students who received Applied Entrepreneurship Training and who returned to the survey from this group. In order to analyze the obtained data and determine the reliability of the questionnaire, SPSS statistical package program was used for social sciences. Reliability Analysis for measuring the reliability of the questionnaires through SPSS statistical package program, Normality Test for measuring whether the responses to the questionnaire are distributed normally, Factor Analysis for analyzing the value of the factor loadings of the questionnaire expressions and Multiple Regression Analysis, Independent Sample T-Test and Correlation Analysis were used for testing hypotheses.

Findings - It was concluded that there was a significant relationship between entrepreneurial personality traits and career values of the students. It was found that the factor that has the most effect on entrepreneurial personality traits is pure challenge and the entrepreneurial personality trait that has the most impact on career values is the need for success. It was determined that there is a positive linear relationship between entrepreneurship education and career values, entrepreneur personality traits and entrepreneurship tendency.

Discussion – The universe of the research consists of the third and fourth grade students who take Applied Entrepreneurship Course at Afyon Kocatepe University, Faculty of Science and Letters, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Technology Faculty and Tourism Faculty. The limitation of this study is that the user research was conducted only with the students who received Applied Entrepreneurship Education in certain faculties. For this reason, the development of entrepreneurial personality traits and career values of the students who received and without entrepreneurship education could not be compared. In order to examine the effect of entrepreneurship education on entrepreneurial personality traits and career values in more detail, studies can be conducted on a sample group of students with and without entrepreneurship training. As a result, the findings obtained by evaluating the data collected in the literature and user research revealed that there are significant relationships between entrepreneurial personality traits, career values and entrepreneurship education and entrepreneurship tendency and career choice.

GİRİŞ

Girişimcilik ekonomik, sosyal, psikolojik ve teknolojik değişimin ve gelişimin getirdiği doğal bir dinamizmdir. Hem değişimin hem de yeniliğin gerçek özüdür. Girişimcilik kavramı yenilik ve yaratıcılık kavramlarını da içerir. Günümüzde insan yaşamının kalitesini arttırmaya yönelik bütün alanlarda yenilik ve yaratıcılık kavramlarıyla birlikte girişimcilik kavramı da karşımıza çıkar. Girişimci kavramı, yalnızca sıradan bir dilde değil, aynı zamanda bilimsel literatürde de oldukça bulanık bir kavramdır (Brandstätter, 1997: 160). Girişimci kavramı, gerçekten de pek çok yazar tarafından, farklı yönleri vurgulanarak tanımlanmaya çalışılmıştır. Yönetim teorisyenlerinin çođu girişimciyi bir yaratıcı, işletme sahibi veya bir girişimin yöneticisi olarak görürken diğer bazı araştırmacılar ise, girişimcinin en temel özelliği olarak finansal riskten söz etmişlerdir (Güney, 2015: 58).

Girişimci, kimsenin göremediği fırsatları fark eden ve her alandaki yeniliği ve değişimi başlatan kişi olduğu gibi, yeniliklerin sürdürülmesi ve geliştirmesi de onun karar ve uygulamaları sonucunda gerçekleşebilir. Bu karar ve uygulamaları yönlendiren girişimci kültür ve zihniyetinin oluşmasında bu kişilerin eğitim düzeyleri, toplumsal ve ekonomik nitelikleriyle birlikte bireysel özellik ve davranışları etkili olmaktadır (Küçük, 2007: 29–35).

Girişimcilerin kişilik özellikleri uzun süreden beri araştırılan konulardan biri olmasına rağmen, bu özellikleri farklı kültürlerde karşılaştırmalı inceleyen görgül araştırmaların tarihinin uzun olmadığı görülmektedir (Erdem, 2001: 48). Girişimci bireyin özellikleri; kişiliği, inançları ve değerleri, işletmelerin řu anki durumunu ve geleceğini etkileyecek en önemli özelliklerindedir. Kişiliğin de girişimciliği etkilemekte önemli bir faktör olduğu, ancak tek başına yeterli olmadığı, diğer faktörlerle birlikte düşünüldüğünde anlaşılabilceği ileri sürülmektedir. Buna göre girişimcilik, kişiliğin dışında çok sayıda faktörün bileşiminden oluşan davranışsal bir süreçtir (Kızıltay, 2010: 32–33). Gibb (1987: 6), girişimci davranışlarını řu şekilde örnelemektedir. Ona göre, girişimci davranış: ilk adımı atma (initiative), ikna gücüne sahip olmak, yüksek riskten ziyade ölçülü risk almak, yaratıcılık, hayal gücü, esneklik, bağımsızlık, problem çözme, başarı ihtiyacı, kendi kaderini kontrol gücüne sahip olma, liderlik, yoğun çalışma şeklindedir.

Literatürde henüz hiç kimse mükemmel bir girişimci profili bulamamış olsa da, bir girişimcinin kişiliğini analiz ederken bazı özellikler ve tutumlar art arda ortaya çıkmaktadır. Araştırmalar, girişimcilere özgü benzersiz kişilik ve psikolojik özellikler tanımlamıştır. Girişimcilik literatüründe özel dikkat çeken bu özellikler şunlardır: başarı ihtiyacı, kontrol odağı, belirsizliğe karşı tolerans, kendine güven, yenilikçilik, risk alma eğilimi (Bezzina, 2010: 292). Literatürde en fazla bu girişimcilik özellikleri vurgulanmaktadır. Örneğin,

girişimcilik sürecini analiz ederken, Bygrave (1989) başarı ihtiyacı, iç kontrol odağı, belirsizlik toleransı ve hayati unsur olarak risk alma eğilimini de içeren bir model sunmuştur. Benzer şekilde, Robinson ve arkadaşları (1991) girişimci tutumlar olarak başarı, yenilikçilik, kontrol ve kendine güveni listelemişlerdir. Girişimcilik literatüründe bugüne kadar başarı ihtiyacı ve kontrol odağı en fazla dikkat çeken özellik olarak belirtilmektedir (Koh, 1996: 13–14).

Toplumdaki başarılı girişimcilerin sayılarının artması ve potansiyel girişimcilerin kariyer olarak girişimciliğe yönlendirilmeleri gerekmektedir. Bu bağlamda üniversite öğrencileri de potansiyel girişimciler olarak tanımlanmaktadır. Üniversitelerin, öğrencilerin girişimcilik potansiyellerini ortaya çıkarması, girişimcilik eğilimlerinin artmasını, girişimci kişilik özelliklerinin geliştirilmesini ve öğrencilerin girişimciliği kariyer yolu tercihi olarak seçmelerini sağlaması önemlidir. Bu bağlamda Türkiye’de uygulamalı girişimcilik eğitimi üniversiteler düzeyinde KOSGEB iş birliği ile üniversitelerin eğitim sisteminde yer almıştır. KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri, girişimcilik kültürünü yaygınlaştırmak ve girişimcileri iş planı kavramı ile tanıştırmak başarılı işletmelerin kurulmasını sağlamak amacı ile düzenlenen, girişimcilik nitelikleri, iş fikri geliştirme, iş planı kavramı ve öğeleri konusunda toplam en az 46 saat ders ve 24 saat atölye çalışmasını içeren eğitimlerdir (Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı [KOSGEB], 2015: 49).

KOSGEB tarafından 2010 yılında geliştirilen ortaklık modelinin uygulamaya geçirilmesinden sonra girişimcilik eğitimlerinin ülke çapında yaygınlaştırılması sağlanmıştır. Eğitimler, KOSGEB ile imzalanacak protokoller dahilinde gerçekleştirilmektedir. Üniversitelerde girişimcilik eğitimi örgün eğitim (girişimcilik dersleri), yaygın eğitim (KOSGEB eğitimleri) ve çeşitli projeler kapsamında yürütülmektedir. KOSGEB 2012 yılı itibarıyla üniversitelerde KOSGEB tarafından belirlenen kriterlere uygun olarak verilen girişimcilik derslerini, ilgili üniversitenin talebi doğrultusunda “KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi” olarak onaylamaktadır. Dolayısıyla bu dersleri geçerek sertifika alan öğrenciler, iş kurdukları takdirde KOSGEB’in “Yeni Girişimci Desteği”ne başvuru hakkı kazanmaktadır (KOSGEB, 2015: 49–50).

Üniversite öğrencileri de geleceğin potansiyel girişimcileridir. Bu potansiyeli arttırabilmek için üniversiteler girişimcilik eğitimi ile girişimcilik kültürünün gelişmesine ve girişimciliğin öğrenciler tarafından benimsenmesine katkı sağlamalıdır. Yapılan araştırmalar öğrencilerin genel anlamda girişimcilik ilgilerinin düşük düzeyde olduğunu göstermektedir. Girişimci kişilik özelliklerinin ortaya çıkartılmasında girişimcilik eğitimi önemli bir rol oynamaktadır. Girişimcilik eğitimi öğrencilerin girişimciliği bir kariyer fırsatı olarak görmelerini sağlamaktadır. Üniversiteler ayrıca öğrencilerin girişimcilik eğiliminin artması için girişimcilik eğitiminin yanı sıra tanınmış girişimciler ile yapılan etkinliklerle (seminer, konferans vb.) girişimciliğin cazip bir kariyer yolu olarak görülmesine, gençlerin yetenek geliştirmesine ve kendine güven duygularının artmasına katkı sağlar. Böylece üniversite öğrencileri, kariyer kararını vermede karşısında seçim yapabileceği bir dizi alternatifler ve bu alternatifleri değerlendirmede dikkate alacağı birçok özellik ve boyut bulmaktadır. Kişi kariyeri ile ilgili tercihte bulunurken psikolojik ve sosyal faktörler gibi birçok faktörün etkisi altında olan karmaşık ve belirsizlikler içeren bir karar vermektedir. Belirli bir süreç içerisinde gerçekleşen kariyer tercihi, kişinin tutum ve değerleri ile birlikte alacağı sosyal destek unsurlarının etkileşimi sonucunda bütünsel bir değerlendirme sonrasında gerçekleşir (Karaarslan ve Altuntaş, 2016: 1975).

Girişimcilik, ülkelerin ekonomik büyümesini geliştirmek ve artan küreselleşme eğilimlerine karşı rekabet gücünü korumak için temel ekonomik kalkınma stratejilerinden biri olarak kabul edilmektedir. Ülkemizin ekonomik kalkınması için önemi her geçen gün artan girişimcilik kavramının Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi alan üniversite öğrencileri tarafından bir kariyer tercihi olarak görülmesini etkileyen faktörlerin araştırılması açısından önem taşımaktadır. Yerli ve yabancı literatür taranarak; girişimci kişilik özellikleri, kariyer planlama ve Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi kavramlarının bir arada incelendiği benzer çalışmalara ulaşılmaya çalışılmış ya da yakın çalışmalara literatür incelemesinde yer verilmiştir. Literatürde benzer nitelikte çalışmaların az olmasından dolayı çalışmanın alana sağlayacağı katkı da önem arz etmektedir. Çalışma, Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi alan üniversite öğrencilerinin girişimci kişilik özelliklerinin girişimciliği kariyer olarak tercih etme eğilimi üzerindeki etkisini ortaya çıkarmak açısından büyük bir öneme sahiptir.

Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi alan üniversite öğrencilerinin girişimci kişilik özellikleri ve kariyer değerleri arasındaki ilişkiyi incelemek ve girişimci kişilik özelliklerinin üniversite öğrencilerinin girişimciliği kariyer

olarak tercih etme eğilimi üzerindeki etkisini araştırmak çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır. Bu amaç doğrultusunda çeşitli hipotezler geliştirilerek aralarındaki ilişkiler ve etkileri incelenmiştir.

1. LİTERATÜR İNCELEMESİ

Koh (1996), “*Testing Hypotheses of Entrepreneurial Characteristics: A Study of Hong Kong MBA Students*” başlıklı çalışmasında girişimcilik özellikleri ile girişimcilik eğilimi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını araştırmıştır. Koh araştırmasının sonucunda girişimcilik eğilimine sahip öğrencilerin girişimcilik eğilimi olmayan öğrencilere kıyasla yenilikçilik, belirsizlik toleransı ve risk alma özelliklerinin daha fazla olduğunu belirlemiştir.

Bozkurt (2007) tarafından Sakarya Üniversitesi öğrencileri ile yapılan araştırmada ise anket çalışması sonuçlarına göre altı faktöre ayrılan sorulara verilen yanıtların genel eğilimine bakıldığında, katılımcıların başarına ihtiyacı duymasına rağmen risk almak, belirsizliğe tolerans, yenilikçilik, kendine güven ve kontrol odağında kararsız kalmaktadır. Ayrıca cinsiyet açasından bir farklılığın olup olmadığı araştırıldığında, kadınlarla erkekler arasında risk alma ve belirsizlik toleransı açasından bir farklılık bulunmamıştır. Bozkurt araştırmasının sonucunda Türk toplumunun genel yapısındaki belirsizlikten ve riskten kaçınma eğiliminin anket sonuçlarına yansdığını yorumlamıştır.

Girişimcilik özellikleri ile girişimcilik eğilimi arasındaki ilişkiyi araştıran diğer çalışmalarda ayrıca etki eden faktörler olarak eğitim, cinsiyet, yaşanılan bölge, kişisel faktörler ve özgeçmiş araştırmalara dahil edilmiştir. Dahil edilen faktörlerle çeşitli ilişkiler gözlemlenmiştir. Bu çalışmalarda girişimcilik özellikleri ve girişimcilik eğilimi arasında olumlu etki gözlemlenirken, cinsiyet faktörünün herhangi bir etkisi bulunamamıştır. Diğer faktörlerin ise girişimcilik özelliğine ve girişimcilik eğilimine olumlu etkisi belirlenmiştir (Akın ve Demirel, 2015; Damar, 2015; Duran-Garcia ve Duran-Aponte, 2013; Geri, 2013; Uygun vd., 2012; Yüksel vd., 2015).

Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimini belirlemek için yapılan çalışmalarda ise genellikle bölüm, demografik özellikler, mesleki idealler ve cinsiyet gibi faktörler ele alınmış ve karşılaştırmalar yapılmıştır (Autio vd., 2001; Avřar, 2007; Börü, 2006; Dal, 2017; Gültekin vd., 2016; Isada vd., 2015; İşcan ve Kaygın, 2011; Kerrick, 2008; Korkmaz, 2012; Miciulienė ve Kargyte, 2017; Palalić vd., 2017; Sesen, 2013; Yao vd., 2016; Yüzüak, 2010). Wang ve Wong (2004) tarafından Singapur’daki üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik yapılan çalışma sonucunda öğrencilerin yüksek girişimcilik eğilimine sahip olduğu fakat yetersiz işletme bilgisi ve risk algısının girişimde bulunmak için caydırıcı olduğu, cinsiyet, ailenin iř deneyimi ve eğitim seviyesinin girişimcilik eğilimini etkilediği ancak aile gelir durumunun, etnik kökenin ve yaşanılan şehrin girişimcilik eğilimine etkisi olmadığı belirlenmiştir.

Karabulut (2009) tarafından yapılan çalışmada, İstanbul’da bir vakıf üniversitesinde işletme alanında lisans eğitimi alan üniversite öğrencilerinin, yaratıcılık, strese tahammül ve girişimcilik motivasyonu özelliklerinin bulunma düzeyi ve bu özelliklerin ilgili öğrencilerin girişimcilik eğilimleri üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, öğrencilerin çoğunun girişimcilik eğitimi almalarına rağmen yeni kurulmuş bir işte çalışmadığı, kendi işini kurmadığı, mezun olunca kendi işini kurup, girişimci olmak istemediği gözlemlenmiştir.

Girişimcilik eğitimi ve girişimcilik özellikleri arasındaki ilişkiyi değerlendirmek için yapılan araştırmalarda ise girişimcilik eğitiminin öğrencilerin girişimcilik özellikleri üzerinde olumlu ve anlamlı etkiye sahip olduğu ve girişimciliğin eğitimle öğrenilebilir olduğu belirlenmiştir (Alcaraz-Rodriguez vd., 2014; Gürol ve Atsan, 2006; Kuehn, 2008; Mikic vd., 2018; Mustapha ve Selvaraju, 2015; Nowinski vd., 2019; Özdemir vd., 2018; Piecuch vd., 2019; Sa ve Holt, 2019; Tağraf ve Halis, 2008).

Göktaş ve Kazaferoğlu’nun (2018) “*Kişilik Özellikleri ile Girişimcilik Eğilimi İlişkisi: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*” başlıklı çalışmasında, Süleyman Demirel Üniversitesi’nde girişimcilik dersi alan öğrencilerin kişilik özellikleriyle girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışma sonucunda Dışa-dönüklük, Deneyime Açıklık, Uyumluluk ve Özdisiplin kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimine pozitif yönde, Nevrotiklik kişilik özelliğinin ise girişimcilik eğilimine negatif yönde etki ettiği gözlemlenmiştir. Çalışmada öğrencilerin okudukları fakülteye, cinsiyete, medeni durumlarına ve çocukluk yıllarını geçirdikleri yerlere göre girişimcilik eğilimlerinde herhangi bir farklılaşma tespit edilmemiştir. Ayrıca girişimcilik dersi alan öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Aksaray Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Bölümü 4. sınıf öğrencilerine uygulanan “*Girişimcilik Eğiliminde Eğitimin Etkisi: Turizm İşletmeciliği Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma*” başlıklı çalışmada, öğrencilerin girişimcilik eğitimi öncesi ve sonrasındaki girişimcilik eğilimlerine yönelik farklılıkları ve girişimcilik eğitiminin girişimcilik eğilimi üzerine olan etkisi araştırılmıştır. Araştırmada girişimcilik eğitiminin öğrencileri farklı açılardan etkilediği ve onlara yeni bilgi ve beceriler kazandırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca eğitim sonrasında da kariyer tercihi yüksek bir oranla kamu olmuştur. Eğitim öncesi turizmde girişimcilikğe yönelik değerlendirmeye rastlanmazken, sonrasında turizmle ilgili kariyer planının varlığı dikkat çekmiştir. Öğrenciler, eğitim aldıktan sonra girişimcilik eğitime ilişkin görüşlerinde genel anlamda eğitimin kendilerini değiştirdiğini, farklı açılardan bakabilme yeteneği kazandırdığını, daha bilinçli olmalarını sağladđını, cesaretlerini ve girişimcilik potansiyellerini arttırdığını söylemişlerdir (Tuncer ve Doğan, 2018).

Bir üniversitenin farklı fakülte, bölüm ve programlarında okuyan genç girişimci adayların eğitim öncesi durumları da dikkate alınarak, aldıkları girişimcilik eğitimi ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişkileri inceleyen “*Girişimcilik Eğiliminin Gelişiminde Girişimcilik Eğitiminin Rolü*” adlı araştırmada girişimcilik eğitimi ile genel girişimcilik eğilimi ve eğilimin alt boyutlarını oluşturan girişimcilikğe yönelik tutum, girişimcilikğe yönelik algılanan sosyal norm, davranışsal kontrol ve öz-yeterlik değişkenleri arasında istatistiksel olarak belli düzeyde anlamlı ilişkiler olduğu sonucuna ulaşılmış ve ayrıca girişimcilik eğitiminin girişimcilik bilgi ve becerileri açısından da olumlu sonuçlar doğurduğu tespit edilmiştir (Uygun ve Güner, 2016).

Cevher (2016) “*Yenilikçi Girişimciliğin Geliştirilmesinde Girişimcilik Eğitiminin Önemi: Meslek Yüksekokulu Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*” başlıklı araştırmasında meslek yüksek okulu işletme yönetimi bölümü öğrencilerinin aldıkları girişimcilik eğitimleri sonucunda yenilikçi girişimcilik düzeylerini tespit etmeye çalışmıştır.

Yelkikalan ve arkadaşlarının (2010) Dünya’daki ilk 100 üniversite ve Türkiye’deki devlet, vakıf üniversitelerindeki girişimcilik eğitimlerini karşılaştıran “*Dünya ve Türkiye Üniversitelerinde Girişimcilik Eğitimi: Karşılaştırmalı Bir Analiz*” başlıklı araştırmada, Türkiye’de üniversite düzeyinde girişimcilik eğitiminin ön lisans düzeyinde yoğun olarak verildiği, dünyada ise durumun tam tersi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bulut ve Aslan’ın (2014) “*Üniversitelerde Girişimcilik Eğitimi*” başlıklı çalışmasında, literatür incelemesi sonucunda girişimcilik eğitimi hem içerik hem de bağlam bakımından detaylı tartışılmakta ve üniversitelerde lisans, lisansüstü ve hayat boyu öğrenme başlıkları altında girişimcilik eğitimlerinin daha verimli olması için eğitimlerin hedef ve içeriklerine yönelik önerilerde bulunmaktadır.

Girişimcilik eğitimi ile girişimci kişilik özelliklerinin incelendiği araştırmalarda ise; girişimcilik eğitiminin “Kendine Güven, Yenilik, Başarma İhtiyacı, Kontrol Odağı, Risk Almak” boyutları üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu ve girişimcilik eğitiminin öğrencilerin girişimci kişilik özelliklerinden “Kendine Güven, Yenilik, Başarma İhtiyacı, Kontrol Odağı, Risk Almak”a ilişkin algılarını arttırdığı (Özdemir vd., 2018), öğrencilerin cinsiyetleri ve aile eğitim düzeyleri girişimci olma eğilimleri üzerinde etkili olmazken, ailelerinde girişimci olan öğrencilerin, ailesinde girişimci olmayan öğrencilere kıyasla daha fazla girişimcilik eğiliminde oldukları, girişimci kişilik özelliklerinden yenilikçilik, risk alabilme, fırsatları yakalama ve insan ilişkileri ile girişimcilik eğilimi arasındaki pozitif yönlü zayıf bir ilişki olduğu ve girişimcilik eğitimi sonucunda hayata geçirmek için bir iş fikrine sahip olan öğrenci sayısının artması, girişimcilik eğitiminin girişimcilik eğilimi üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Çeltek vd., 2018).

Üniversitede okuyan genç girişimci adayların girişimcilik eğitimi ile girişimcilik motivasyonları arasındaki ilişkileri incelemeyi amaçlayan “*Girişimcilik Eğitiminin Gençlerin Girişimcilik Motivasyonlarının Gelişimindeki Rolü*” başlıklı çalışmada, üniversitede okuyan genç girişimci adayların girişimcilik motivasyonlarının duygusal ve akılcı olmak üzere iki alt boyutta toplandığı ve alınan girişimcilik eğitimi ile girişimcilik motivasyonunun her iki alt boyutu arasında da istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Uygun vd., 2018).

Aydemir’in (2018) “*Yükseköğretimde Girişimcilik Eğitimi ve Çıktı Olarak Girişimcilik Farkındalığının İncelenmesi*” başlıklı çalışmasının sonucunda, öğrencilerin girişimcilik dersini aldıktan sonraki girişimcilik ruhu düzeyinin, girişimcilik dersini almadan önceki girişimcilik ruhu düzeyine göre istatistiki olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği, girişimcilik eğitimi sonrasında öğrencilerin girişimcilik ruhunun arttığı ve gerçekleştirilen girişimcilik eğitiminin yüksek düzeyde başarı sağladđı ve erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre

girişimcilik ruhunun daha yoğun olduğu, girişimcilik ruhunun KOSGEB hakkındaki bilgi düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği ve daha önce KOSGEB hakkında bilgisi olan öğrencilerde girişimcilik ruhunun daha yoğun olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Girişimcilik eğitimi ile girişimcilik eğiliminin ilişkilerini belirlemeye yönelik yapılan çalışmalarda; üniversite öğrencilerinin algılanan davranışsal kontrollerinin girişimcilik eğilimi üzerinde en yüksek pozitif etkiye sahip olduğu, kişisel tutumun ve girişimcilik eğitiminin de öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini pozitif ve anlamlı olarak etkilediği fakat sosyal normun girişimcilik eğilimi üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi olmadığı sonucuna (Ekici ve Turan, 2017) ve girişimcilik eğitiminin girişimcilik niyeti üzerinde bir etkisinin olmadığı, ancak değişime açıklık ile kendini güçlendirme değerleri bireylerin girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Alparslan vd., 2017).

Öz yeterlilik algısı ve girişimcilik potansiyeli açısından girişimcilik eğitimi alan ve almayan öğrenciler arasındaki farklılıkları araştıran “Üniversitelerdeki Girişimcilik Eğitimi ile Öz Yeterlilik Algısı ve Girişimcilik Potansiyeli İlişkisi Üzerine Bir Saha Araştırması” başlıklı çalışmada, öğrencilerin öz-yeterlilik algısının girişimcilik potansiyelini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır (Çolakoğlu ve Çolakoğlu, 2016).

Çiçek ve Durna (2012) tarafından yapılan çalışmada üniversite öğrencilerinin bireysel özellikleri, girişimcilik eğilimleri ve meslek idealleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Cinsiyet ile akademisyenlik ideali, kendi işini kurma ideali, maaş garantisi ve ekip çalışması arasında ilişki belirlenmiştir. Akademisyenlik ideali ile okul başarısı, bir ideale hizmet, yoğun çalışma temposu, arasında ilişki bulunmuştur. Devlet memuru olma ideali ile maaş garantisi ve bir ideale hizmet arasında ilişki belirlenmiştir.

“Girişimcilik, Profesyonellik ve Liderlik (EPL)” ölçeğinin Türk öğrenciler için doğrulamasını yapmak için Öner ve arkadaşları (2016) tarafından yapılan çalışmanın sonucunda üniversite öğrencilerinin kendi kariyer planlamaları açısından yaşamlarını etkileyen üç temel kişisel ve yönetsel becerinin (girişimcilik, profesyonellik ve liderlik) okul hayatı süresince geliştirilmesinin olumlu etkilerini göstermektedir. Al Mamun ve arkadaşları (2017) ise yaptığı çalışmada öğrencilerin girişimciliği kariyer olarak tercih etmesinde girişimcilik eğitiminin etkilerini araştırmıştır. Araştırma sonucunda üniversiteler tarafından sağlanan girişimcilik eğitiminin ve staj programlarının öğrencilerin öz güvenleri üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğunu ve öğrencilerin girişimciliği kariyer tercihi olarak seçmelerine olumlu ve önemli etki sağladığını belirlemişlerdir.

2. YÖNTEM

Girişimcilik, bir ülkenin ekonomik büyümesini geliştirmek ve artan küreselleşme eğilimlerine karşı rekabet gücünü korumak için temel ekonomik kalkınma stratejilerinden biri olarak kabul edilir. Ülkemizin ekonomik kalkınması için önemi her geçen gün artan girişimcilik kavramının Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi alan üniversite öğrencileri tarafından bir kariyer tercihi olarak görölmesini etkileyen faktörlerin araştırılması açısından önem taşımaktadır. Girişimciliğin bireysel kariyer planlarında yer alması ülkelerin ekonomik kalkınmasındaki tetikleyici faktörlerden biridir. Çalışma, Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi alan üniversite öğrencilerinin girişimci kişilik özelliklerinin girişimciliği kariyer olarak tercih etme eğilimi üzerindeki etkisini ortaya çıkarmak açısından büyük bir öneme sahiptir.

Bu çalışmanın temel amacı, Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi alan üniversite öğrencilerinin girişimci kişilik özellikleri ve kariyer değerleri arasındaki ilişkiyi incelemek ve girişimci kişilik özelliklerinin üniversite öğrencilerinin girişimciliği kariyer olarak tercih etme eğilimi üzerindeki etkisini araştırmaktır.

2.1. Hipotez

Araştırmanın amacı doğrultusunda; araştırma, aşağıda sunulan üç temel hipotez üzerinde inşa edilmiştir:

- H₁ Öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri ile kariyer değerleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.
 - H_{1a} Girişimci kişilik özellikleri ile özerklik otonomi – bağımsızlık kariyer değeri arasında anlamlı bir ilişki vardır.
 - H_{1b} Girişimci kişilik özellikleri ile girişimci yaratıcılık kariyer değeri arasında anlamlı bir ilişki vardır.
 - H_{1c} Girişimci kişilik özellikleri ile saf meydan okuma kariyer değeri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

- H_{1a} Girişimci kişilik özellikleri ile kendini adama kariyer değeri arasında anlamlı bir ilişki vardır.
- H₂ Girişimcilik eğitiminin öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri, kariyer değerleri ve girişimcilik eğilimi ile arasında ilişki vardır.
- H₃ Öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin girişimci kişilik özellikleri, kariyer değerleri ve girişimcilik eğitimi ile arasında anlamlı bir ilişki vardır.

2.2. Kapsam ve Sınırlılıklar

Çalışmanın literatür incelemesi bölümünde girişimcilik kavramı, girişimci kişilik özellikleri, girişimcilik eğitimi, kariyer kavramı, kariyer planlama ve kariyer değerleri ele alınan çalışmalar literatüre dayalı olarak incelenmiştir.

Kullanıcı araştırması kısmında ise Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi alan üniversite öğrencilerinin girişimci kişilik özellikleri ve kariyer değerleri arasındaki ilişkiyi incelemek ve girişimci kişilik özellikleri ile girişimciliği kariyer olarak tercih etme eğilimlerini ölçmek için Afyon Kocatepe Üniversitesi'nde 2018-2019 eğitim dönemindeki üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerine anket çalışması yapılmıştır.

Araştırmada veri elde etme kolaylığı, zaman ve maliyet kısıtları dikkate alınarak araştırma alanı Afyon Kocatepe Üniversitesi'ndeki Uygulamalı Girişimcilik Dersi alan üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri ile sınırlandırılmıştır.

2.3. Araştırmanın Metodolojisi

Çalışmada genel tarama modeli kullanılmaktadır. Genel tarama modelleri; çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2014: 79).

Araştırma için kuramsal alt yapıyı oluşturabilmek üzere, belli bir amaca yönelik olarak kaynakları bulma, okuma, not alma ve değerlendirme işlemlerini kapsayan (Karasar, 2014: 183) belgesel tarama yöntemiyle, literatürde yer alan basılı ve elektronik kaynaklar tespit edilerek erişim sağlanmıştır.

Çalışmada Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi alan üniversite öğrencilerinin girişimci kişilik özellikleri ile kariyer değerleri arasındaki ilişkiyi incelemek ve üniversite öğrencilerinin girişimci kişilik özelliklerinin kariyer tercihlerine olan etkisini araştırmak amacıyla nicel analiz yöntemi olan anket tekniğinden; elde edilen verilerin değerlendirilmesi için ise ölçme tekniklerinden yararlanılmıştır. Anket, katılımcının daha önce belirlenmiş bir sıralamada ve yapıda oluşturulan sorulara karşılık vermesiyle veri elde etme yöntemidir (Çoşkun vd., 2015: 80).

Anket sonunda elde edilen verileri analiz edebilmek ve anketin güvenilirliğini belirlemek amacıyla, sosyal bilimler için SPSS istatistik paket programı kullanılmıştır. SPSS istatistik paket programı aracılığı ile anketlerin güvenilirliğini ölçmek için Güvenilirlik Analizi (*Reliability Analysis*), anket ifadelerine verilen cevapların normal dağılıp dağılmadığını ölçmek için Normallik Testi (*Descriptive Statistics: Explore*), anket ifadelerinin faktör yüklerinin değerini analiz etmek için Faktör Analiz (*Factor Analysis*) ve hipotezleri test etmek için Çoklu Regresyon Analizi (*Linear Regression*), Korelasyon Analizi (*Bivariate Correlations*) ve Bağımsız Örneklem T-Test (*Independent Samples T-test*) analiz teknikleri kullanılmıştır.

2.4. Araştırmanın Örneklem Seçimi

Çalışmanın evrenini Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Teknoloji Fakültesi ve Turizm Fakültesinde öğrenim gören üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise bu kitlenin içerisinde anketi geri dönüş yapan 595 öğrenci oluşturmaktadır.

Evrenin toplam sayısı 6532 öğrencidir. "Araştırmacılar genellikle %5'lik bir belirlilik (certainty) düzeyinde çalışırlar. Bunun anlamı şudur: eğer örnek kütleniz yüz kere seçilmiş olsa, bunlardan en az 95 tanesi evrenin özelliklerini temsil edecek güce sahiptir" (Çoşkun vd., 2015: 137). Evreni temsil eden kabul edilebilir örneklem büyüklüğü 327'dir. Bu çalışmada 595 öğrenciye ulaşılarak yeterli belirlilik düzeyi elde edilmiştir.

2.5. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Araştırmanın veri toplama aracı olarak kullanılan anket üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde demografik sorular ve genel girişimcilik ve kariyer tercihi eğilimlerini ölçmeye yönelik sorulardan oluşturulmuştur. İkinci bölümde girişimci kişilik özelliklerini ve girişimcilik eğitimini ölçmeye yönelik sorular yer almaktadır. Girişimci kişilik özellikleri ölçeği Vella (2001) tarafından hazırlanan "Entrepreneurial Attributes in Malta" başlıklı doktora tezindeki Koh'un geliştirdiği ölçekten uyarlanmıştır. Girişimcilik eğitimi ile ilgili sorular Ekici (2016) tarafından hazırlanan "Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimini Belirlemede Planlanmış Davranışlar Teorisi ve Girişimcilik Eğitiminin Rolü" başlıklı yüksek lisans tezinden alınmıştır. Üçüncü bölümde kullanılan kariyer planlama ölçeği Kula (2012) tarafından hazırlanan "Lisansüstü Öğrencilerinin Kariyer Planlamalarına Etki Eden Faktörler: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma" başlıklı yüksek lisans tezinde ve Solmaztürk ve Dündar (2018) "Girişimcilik Yöneliminin Kariyer Çapaları Üzerindeki Etkisinde Algılanan Örgütsel Desteğin Rolü" başlıklı makalesinde kullanılan Schein'in geliştirdiği kariyer çapaları ölçeğinden uyarlanmıştır.

2.6. Verilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi

Çalışmada kullanılan anket toplam 66 kapalı uçlu ifadeden oluşmaktadır. Birinci bölümdeki ilk 6 ifade demografik özellikleri içeren ve diğer 10 ifade ise genel girişimcilik ve kariyer tercihi eğilimi ile ilgili tanımlardan oluşmaktadır. İkinci bölüm 33 ifadeden oluşmakta ve ilk 28 ifade girişimci kişilik özelliklerini ve girişimcilik eğilimini, diğer 5 ifade girişimcilik eğitimini ölçmeye yönelik tanımlardan oluşmaktadır. Üçüncü bölüm ise 17 ifadeden oluşan kariyer değerlerini ölçmeye yönelik kariyer planlama tanımlarından oluşmaktadır. İkinci ve üçüncü bölümdeki ifadelerde 5'li Likert (1. Kesinlikle Katılmıyorum, 2. Katılmıyorum, 3. Kararsızım, 4. Katılıyorum, 5. Kesinlikle Katılıyorum) ölçeği kullanılmıştır.

Anket çalışması basılı olarak ve Google Dokümanlar aracılığıyla internet üzerinden uygulanmıştır. Anket internet üzerinden 216 ve basılı olarak 379, toplamda 595 öğrenci tarafından cevaplanmıştır. Anket verileri SPSS paket programı aracılığıyla incelenirken 24 adet anketin hatalı olduğu tespit edildiğinden dolayı çalışmadan çıkarılmasına karar verilmiştir. Ayrıca anketin girişimci kişilik özelliklerinden risk alma alt boyutunu ölçmek için kullanılan "Ailemin birikimlerini yeni bir girişimde riske atmam." ifadesi araştırmaya katılan öğrenciler tarafından yeteri kadar anlaşılmadığı risk alma boyutu ifadeleri ilişki analizinde fark edilerek analizlerden çıkarılmasına karar verilmiştir. Anket verileri 65 kapalı uçlu ifade ve 571 anket üzerinden değerlendirme yapılmıştır.

2.6.1. Güvenilirlik Analizi

İçsel tutarlılığın ölçümünde en yaygın kullanılan yöntem Cronbach Alfa olarak da bilinen alfa katsayısıdır. Alfa değerleri olası tüm ikiye ayırma kombinasyonları sonucu ortaya çıkacak olan iki ayırma katsayılarının bir ortalamasını göstermektedir. Alfa değerleri 0 ile 1 arası değerler alır ve kabul edilebilir bir değerin en az 0,7 olması arzu edilir (Çoşkun vd., 2015: 126).

Tablo 1. Güvenilirlik İstatistiği

Cronbach Alfa	Madde sayısı
0,910	49

Araştırmada elde edilen Cronbach Alfa değerleri, yukarıdaki Tablo 1.'de de görüleceği üzere 0,910 olarak hesaplanmıştır ve 1'e yakın olduğundan oldukça güvenilir olarak değerlendirilecektir.

2.6.2. Normallik Testi

Normallik testi parametrik analiz yöntemlerinin kullanılıp kullanılmayacağını belirlemek için yapılan testtir. Bu testin sonucunda anket verilerinin analiz yönteminin parametrik testlerle ya da parametrik olmayan testlerle yapılacağına karar verilir.

Tablo 2. Normallik Değerleri

Kariyer Ölçeği Normallik Değerleri Tablosu	İstatistik	Standart sapma
Skewness (Çarpıklık)	-,729	0,102
Kurtosis (Basıklık)	1,440	0,204
Girişimcilik Ölçeği Normallik Değerleri Tablosu	İstatistik	Standart sapma
Skewness (Çarpıklık)	-0,206	0,102
Kurtosis (Basıklık)	0,648	0,204
Girişimcilik Eğitim Ölçeği Normallik Değerleri Tablosu	İstatistik	Standart sapma
Skewness (Çarpıklık)	-0,282	0,102
Kurtosis (Basıklık)	0,462	0,204

“Çoğu sosyal bilimler çalışmasında normallik değerleri için ± 1.0 arasındaki bir basıklık değerleri mükemmel kabul edilir, ancak belirli bir uygulamaya bağlı olarak, çoğu durumda ± 2.0 arasındaki değer de kabul edilebilir” (George ve Mallery, 2010). Normallik testi sonuçları ile ilgili bu çalışmada çıkan çarpıklık ve basıklık değerleri Tablo 2.’de görüldüğu üzere George ve Mallery’nin bahsettiği değerler arasındadır. Bu yüzden çalışmanın anket ölçeklerinin değerleri normal dağılmaktadır.

2.6.3. Faktör Analizi

Tablo 3. Faktör Analizi KMO and Bartlett's Test Tablosu

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		0,900
Approx. Chi-Square		9950,703
Bartlett's Test of Sphericity	Df	1176
	p	0,000

Tablo 3.’te Kaiser-Meyer-Olkin of Sampling Adequacy değerleri $0,900 > 0,600$ olduğundan örneklemin faktör analizi için yeterlidir. Bartlett’s Test of Sphericity p (anlamlılık) değerleri $0,000 < 0,05$ olması değişkenler arası ilişkilerin faktör analizi için anlamlı olduğu ve faktör analizi yapılabileceği anlamına gelir. Ayrıca anket ölçeği toplam 12 faktörden oluşmakta ve %58 oranında toplam varyansı açıklamaktadır. Bütün tablolar beraber değerlendirildiğinde verilerin analiz için uygun olduğu görülmektedir. Anketin güvenilirlik değerleri ile normallik dağılımını da istenilen düzeyde olduğundan dolayı anket verileri üzerinden hipotezler incelenmiştir.

3. BULGULAR

3.1. Demografik Bulgular

Tablo 4. Demografik Özelliklerin Frekans Dağılımı

Geçerli veri	Cinsiyet		Geçerli veri	Sınıf	
	Frekans	Yüzde %		Frekans	Yüzde %
Kadın	297	52,0	3. Sınıf	205	35,9
Erkek	274	48,0	4. Sınıf	366	64,1
Toplam	571	100,0	Toplam	571	100,0
Geçerli veri	Baba Meslek		Geçerli veri	Anne Meslek	
	Frekans	Yüzde %		Frekans	Yüzde %
Kamu	83	14,5	Kamu	25	4,4
Özel Sektör	158	27,7	Özel Sektör	77	13,5
Kendi İşini Yapıyor	125	21,9	Kendi İşini Yapıyor	8	1,4
Çalışmıyor	28	4,9	Ev Hanımı	406	71,1
Diğer	54	9,5	Diğer	7	1,2
Emekli	123	21,5	Emekli	48	8,4
Toplam	571	100,0	Toplam	571	100,0
Geçerli veri	Yaşanılan Bölge		Frekans	Yüzde %	

Marmara	110	19,3
Ege	238	41,7
Akdeniz	67	11,7
Karadeniz	15	2,6
İç Anadolu	125	21,9
Doğu Anadolu	3	,5
Güneydoğu Anadolu	13	2,3
Toplam	571	100,0

Öğrencilerin Yaş Aralıkları

Geçerli veri	Frekans	Yüzde %
19-22	313	54,8
23-26	241	42,2
27 yaş ve üzeri	17	3
Toplam	571	100,0

Aile Aylık Gelir Dağılımı

Geçerli veri	Frekans	Yüzde %
1000 TL'den az	14	2,5
1001 – 2000	121	21,2
2001 – 3000	163	28,5
3001 – 4000	152	26,6
4001+	121	21,2
Toplam	571	100,0

Araştırmaya katılan toplam öğrenci sayısı Tablo 4.'te görüleceği gibi 571 kişidir. Kız öğrenci sayısı 297 ve yüzde dağılımı %52'dir. Erkek öğrenci sayısı ise 274 ve yüzde dağılımı %48'dir. 3. sınıf öğrencileri 205 kişi ve yüzde dağılımı %35,9'dur. 4. sınıf öğrencileri 366 kişi ve yüzde dağılımı %64,1'dir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının meslekleri Tablo 4.'te görüleceği gibi; özel sektör 158 kişi, kendi işini yapanlar 125 kişi, emekli 123 kişi, kamu personeli 83 kişi, diğer meslek grubu 54 kişi ve herhangi bir işte çalışmayanlar 28 kişidir. Öğrencilerin annelerinin meslekleri ise ev hanımı 406 kişi, özel sektör 77 kişi, emekli 48 kişi, kamu personeli 25 kişi, kendi işini yapanlar 8 kişi ve diğer meslek grubu 7 kişidir. Öğrencilerin babaları daha çok özel sektörde çalışırken anneleri ise daha çok ev hanımıdır.

Tablo 4.'te, araştırmaya katılan öğrencilerin %41,7'si Ege bölgesinde, %21,9'u İç Anadolu bölgesinde, %19,3'ü Marmara bölgesinde, %11,7'si Akdeniz bölgesinde, %2,6'sı Karadeniz bölgesinde, %2,3 Güneydoğu Anadolu bölgesinde ve %0,5 Doğu Anadolu bölgesinde yaşamaktadır. Marmara bölgesinde 110 öğrenci, Ege bölgesinde 238 öğrenci, Akdeniz bölgesinde 67 öğrenci, Karadeniz bölgesinde 15 öğrenci, İç Anadolu bölgesinde 125 öğrenci, Doğu Anadolu bölgesinde 3 öğrenci ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde 13 öğrenci yaşamaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşları Tablo 4.'te görüleceği gibi 19–37 yaş arasında değişiklik göstermektedir. 19-22 yaş arasında 313 öğrenci ve yüzde dağılımı %54,8, 23-26 yaş arasında 241 öğrenci ve yüzde dağılımı %42,2 ve 27 yaş ve üzeri 17 öğrenci ve yüzde dağılımı %3'tür. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş dağılımının ise 19 ve 26 yaş aralığında yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 4.'te, aile gelir düzeyi 2001 – 3000 TL arası 163 öğrenci ve yüzde dağılımı %28,5, aile gelir düzeyi 3001-4000 TL arası 152 öğrenci ve yüzde dağılımı %26,6, aile gelir düzeyi 1001-2000 TL arası 121 öğrenci ve yüzde dağılımı %21,2, aile gelir düzeyi 4001+ TL ve üzeri 121 öğrenci ve yüzde dağılımı %21,2 ve aile gelir düzeyi 1000 TL'den az 14 öğrenci ve yüzde dağılımı %2,5'tir.

Tablo 5. Öğrencilerin 1. Sınıf ve Gelecekteki Kariyer Hedeflerinin Çapraz Tablosu

1.Sınıftaki Kariyer Hedefi			Gelecekteki Kariyer Hedefi				
			Kamu	Özel Sektör	Kendi İşimi Kurmak İstiyorum	Akademisyen Olmak	Diğer
Kamu	Cinsiyet	Kadın	77	21	9	6	2
		Erkek	35	8	15	1	1
	Toplam		112	29	24	7	3
Özel Sektör	Cinsiyet	Kadın	15	34	4	8	1
		Erkek	6	62	17	5	1
	Toplam		21	96	21	13	2
Kendi İşimi Kurmak İstiyorum	Cinsiyet	Kadın	6	6	23	4	2
		Erkek	8	14	60	3	1
	Toplam		14	20	83	7	3
Akademisyen Olmak	Cinsiyet	Kadın	20	12	3	29	3
		Erkek	3	7	7	6	0
	Toplam		23	19	10	35	3
Diğer	Cinsiyet	Kadın	0	1	1	3	7
		Erkek	3	2	4	0	5
	Toplam		3	3	5	3	12
Toplam	Cinsiyet	Kadın	118	74	40	50	15
		Erkek	55	93	103	15	8
	Toplam		173	167	143	65	23

Tablo 5.'te öğrencilerin cinsiyetlerine göre 1. sınıftaki ve gelecekteki kariyer hedefleri incelendiğinde, kız öğrencilerin 1. sınıftaki kariyer hedefleri ile gelecek kariyer hedeflerinde fazla değişim olmadığı ve daha çok garanti meslek olarak görülen kamu personeli olmayı tercih ettikleri söylenebilir. Kız öğrencilerin 77'si 1. sınıf kariyer hedefi ile gelecek kariyer hedefi olarak kamu personeli olmayı tercih etmiştir. Yine kız öğrencilerin 23'ü 1. sınıf kariyer hedefi ile gelecek kariyer hedefi olarak kendi işini kurmayı tercih etmiştir. Kız öğrencilerin genel olarak 1. sınıf kariyer hedefleri ile gelecek kariyer hedefleri tercihlerinde değişim olmasına rağmen bu değişimin fazla olduğu söylenemez. Erkek öğrencilerin ise 1. sınıftaki kariyer hedeflerinin ve gelecek kariyer hedeflerinin daha çok kendi işini kurmak olduğu ve bu tercihlerinde değişim olmadığı söylenebilir. Erkek öğrencilerin 60'ı 1. sınıf kariyer hedefi ile gelecek kariyer hedefi olarak kendi işini kurmayı tercih etmiştir. Ayrıca erkek öğrencilerin 62'si 1. sınıf kariyer hedefi ile gelecek kariyer hedefi olarak özel sektörü tercih etmiştir.

3.2. Araştırmanın Analiz Bulguları

- **H₁ Girişimci kişilik özellikleri ile kariyer değerleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.**
 - H_{1a} Girişimci kişilik özellikleri ile özerklik otonomi – bağımsızlık kariyer değeri arasında anlamlı bir ilişki vardır.
 - H_{1b} Girişimci kişilik özellikleri ile girişimci yaratıcılık kariyer değeri arasında anlamlı bir ilişki vardır.
 - H_{1c} Girişimci kişilik özellikleri ile saf meydan okuma kariyer değeri arasında anlamlı bir ilişki vardır.
 - H_{1d} Girişimci kişilik özellikleri ile kendini adama kariyer değeri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Yukarıdaki hipotezleri test etmek için çoklu regresyon analizi kullanılmıştır. Çoklu regresyonda bağımlı değişken üzerinde birden fazla bağımsız değişkenin toplu etkisi araştırılır.

Tablo 6. Model Özeti

Model	R	R kare	Düzeltilmiş R kare	Standart tahmin hatası
1	0,500 ^a	0,250	0,244	0,37072

Tablo 6.'da R kare sütunundaki değerlerden bağımsız değişken durumundaki "kendini adama", "saf meydan okuma", "girişimci yaratıcılık" ve "özerklik otonomi-bağımsızlık" bağımlı değişken durumundaki "girişimci kişilik özellikleri" değişkenine ait varyansı %25 oranında açıkladığı, diğer bir ifade ile girişimci kişilik özelliklerinin %25 oranında bu faktörlere bağılı olarak şekillendiği anlaşılmaktadır.

Tablo 7. Anova Tablosu

Model	Kareler Toplamı	Df	Kare Ortalaması	F	p
1 Regresyon	25,875	4	6,469	47,068	0,000 ^b
Artık	77,788	566	0,137		
Toplam	103,663	570			

Tablo 7. Anova tablosunun anlamlılık sütunundaki p değeri ise söz konusu değişkenler arasındaki ilişkinin $p < 0,01$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir.

Tablo 8. Katsayı Tablosu

Model	Standardize Edilmemiş Katsayılar		Standardize Edilmiş Katsayılar		
	B	Standart Hata	Beta	t	p
1 (Sabit)	2,525	0,112		22,553	0,000
Bağımsızlık	0,036	0,027	0,059	1,324	0,186
Girişimci yaratıcılık	0,145	0,038	0,228	3,862	0,000
Saf meydan okuma	0,197	0,038	0,299	5,158	0,000
Kendini adama	-0,032	0,025	-0,056	-1,251	0,211

Tablo 8. Katsayı tablosu ise, regresyon denklemi için kullanılan regresyon katsayılarını ve bunların anlamlılık düzeylerini göstermektedir. Girişimci kişilik özellikleri ile girişimci yaratıcılık kariyer değeri ve saf meydan okuma kariyer değeri arasındaki ilişki $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı iken, girişimci kişilik özellikleri ile bağımsızlık kariyer değeri ve kendini adama kariyer değeri arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir. Bu bulgudan hareketle bağımsızlık kariyer değeri ve kendini adama kariyer değerinin girişimci kişilik özelliklerine anlamlı bir katkı yapmadığı söylenebilir. Ayrıca tablodaki Beta katsayılarına bakarak girişimci kişilik özellikleri üzerinde en fazla etkiye sahip faktörün saf meydan okuma (Beta: 0,299) kariyer değeri olduğu ve bunu girişimci yaratıcılık (Beta: 0,228) kariyer değerinin izlediği anlaşılmaktadır.

H₁ Öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri ile kariyer değerleri arasında anlamlı bir ilişki vardır. Tablo 7.'de görüldüğü üzere p (anlamlılık) değeri $0,000 < 0,001$ olduğundan dolayı hipotez kabul edilmiştir.

H_{1a} Girişimci kişilik özellikleri ile özerklik otonomi – bağımsızlık kariyer değeri arasında anlamlı bir ilişki vardır. Tablo 8.'de görüldüğü üzere p (anlamlılık) değeri $0,186 > 0,001$ olduğundan dolayı hipotez reddedilmiştir.

H_{1b} Girişimci kişilik özellikleri ile girişimci yaratıcılık kariyer değeri arasında anlamlı bir ilişki vardır. Tablo 8.'de görüldüğü üzere p (anlamlılık) değeri $0,000 < 0,001$ olduğundan dolayı hipotez kabul edilmiştir.

H_{1c} Girişimci kişilik özellikleri ile saf meydan okuma kariyer değeri arasında anlamlı bir ilişki vardır. Tablo 8.'de görüldüğü üzere p (anlamlılık) değeri $0,000 < 0,001$ olduğundan dolayı hipotez kabul edilmiştir.

H_{1d} Girişimci kişilik özellikleri ile kendini adama kariyer değeri arasında anlamlı bir ilişki vardır. Tablo 8.'de görüldüğü üzere p (anlamlılık) değeri $0,211 > 0,001$ olduğundan dolayı hipotez reddedilmiştir.

- **H₂ Girişimcilik eğitiminin öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri, kariyer değerleri ve girişimcilik eğilimi ile arasında ilişki vardır.**

Yukarıdaki hipotezi test etmek için korelasyon analizi kullanılmıştır. Korelasyon analizi ile iki farklı değişken arasındaki ilişkinin yönü ve şiddeti hakkında bilgi edinebiliriz.

Tablo 9. Korelasyon Tablosu

		Girişimcilik Eğitim	Kariyer Değerleri	Girişimci Kişilik zellikleri	Girişimcilik Eğilimi
Girişimcilik eğitimi	Pearson Korelasyonu	1	0,458**	0,233**	0,233**
	p (2-yönlü)		0,000	0,000	0,000
	N	571	571	571	571

Correlation is significant at the 0,01 level (2-tailed).**

Pearson Korelasyon'u ifadesinin karşısındaki değer "r" ile ifade edilir ve -1 ile +1 arasında bir değer alır. Burada ilişkinin yönünü "r"nin işareti, derecesini ise kat sayının büyüklüğü belirler. Eksi değerler bir değişken artarken diğerinin azaldığının, artı değerler ise her iki değişkenin aldığı değerlerin birlikte artış ve azalış gösterdiğinin göstergesidir (oşkun vd., 2015: 228).

Tablo 9.'daki r: 0,458 değerini girişimcilik eğitimi ile kariyer değerleri arasında (p = 0,01) anlamlılık düzeyinde güçlü pozitif doğrusal bir ilişki olduğunu göstermektedir. Tablo 9.'da r: 0,233 değerini girişimcilik eğitimi ile girişimci kişilik özellikleri ve girişimcilik eğilimi arasında da (p = 0,01) anlamlılık düzeyinde pozitif doğrusal bir ilişki olduğunu göstermektedir.

H₂ Girişimcilik eğitiminin öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri, kariyer değerleri ve girişimcilik eğilimi ile arasında ilişki vardır. Tablo 9.'da görüldüğü üzere girişimcilik eğitimi ile kariyer değerleri r: 0,458, girişimcilik eğitimi ile girişimci kişilik özellikleri ve girişimcilik eğilimi r: 0,233 olduğu için aralarında pozitif doğrusal bir ilişki bulunduğundan dolayı hipotez kabul edilmiştir.

- **H₃ ğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin girişimci kişilik özellikleri, kariyer değerleri ve girişimcilik eğitimi ile arasında anlamlı bir ilişki vardır.**

Yukarıdaki hipotezi test etmek için bağımsız rneklem T testi kullanılmıştır. Bağımsız rneklem T testi iki ayrı grubun ortalamalarını karşılaştırmak için kullanılır.

Tablo 10. Grup İstatistikleri Tablosu

Girişimciliği ciddi olarak düşünmeleri		N	Ortalama	Standart Sapma	Ortalamanın Standart Hatası
Girişimcilik eğitimi	Evet	350	4,1726	0,76405	0,04084
	Hayır	221	3,6643	0,97498	0,06558
Kariyer değerleri	Evet	350	4,0723	0,55343	0,02958
	Hayır	221	3,7988	0,52997	0,03565
Girişimci kişilik zellikleri	Evet	350	3,9701	0,41421	0,02214
	Hayır	221	3,7636	0,41568	0,02796

Grup istatistikleri tablosunda her bir grupta kaç kişi bulunduğu bunların ortalama değerleri ile bunlara ait standart sapma ve standart hata değerleri yer almaktadır. Tablo 10.'da "Girişimciliği ciddi olarak düşündünüz m?" sorusuna evet yanıtını veren öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin, girişimcilik eğitimi, kariyer değerleri ve girişimci kişilik özellikleri ortalamalarının daha yüksek olduğu grlmektedir. Ancak bu farkın rastlantısal mı yoksa anlamlı mı olduğunu belirleyebilmek için bağımsız örneklem tablosunu incelememiz gerekir.

Tablo 11. Bağımsız Örneklem Tablosu

		Ortalamaların Eşitliği için T- Testi				
		t	df	p (2-yönlü)	Ortalama Fark	Standart Hata Farkı
Girişimcilik eğitimi	Varyansların eşit olduğu varsayımı	6,945	569	0,000	0,50832	0,07319
	Varyansların eşit olmadığı varsayımı	6,579	387,017	0,000	0,50832	0,07726
Kariyer değerleri	Varyansların eşit olduğu varsayımı	5,846	569	0,000	0,27349	0,04678
	Varyansların eşit olmadığı varsayımı	5,904	482,934	0,000	0,27349	0,04632
Girişimci kişilik özellikleri	Varyansların eşit olduğu varsayımı	5,793	569	0,000	0,20644	0,03564
	Varyansların eşit olmadığı varsayımı	5,788	466,702	0,000	0,20644	0,03567

Tablo 11. Bağımsız örneklem test tablosunun p (anlamlılık) sütunundaki değerin girişimcilik eğitimi, kariyer değerleri ve girişimci kişilik özellikleri ortalamaları için $p = 0,000$ olduğu görülmektedir. Söz konusu değerler 0,05'ten küçük olduğu için "Girişimciliği ciddi olarak düşündünüz mü?" sorusuna verilen evet yanıtı ile girişimcilik eğitimi, girişimci kişilik özellikleri ve kariyer değerleri arasındaki ilişkinin $p < 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğunu söyleyebiliriz.

T testi sonuçları ve gruplara ait ortalamalar birlikte değerlendirildiğinde "Girişimciliği ciddi olarak düşündünüz mü?" sorusuna evet yanıtını veren öğrencilerin girişimcilik eğitimi, kariyer değerleri ve girişimci kişilik özellikleri ortalamalarının aynı soruya hayır yanıtını veren öğrencilerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda girişimcilik eğitimi alan, girişimci kişilik özellikleri ve kariyer değerleri ortalaması yüksek olan öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin daha fazla olduğu sonucuna varılabilir.

H₃ Öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin girişimci kişilik özellikleri, kariyer değerleri ve girişimcilik eğitimi ile arasında anlamlı bir ilişki vardır. Tablo 11.'deki p (anlamlılık) değerleri $0,000 < 0,05$ olduğu için hipotez kabul edilmiştir.

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Girişimci genellikle kendi işini kuran, çeşitli üretim faktörlerini bir araya getiren, risk alan ve üretim gerçekleştiren ve bu süreç sonunda kâr elde etmeyi amaçlayan kişidir. Girişimcilik aynı zamanda yüksek yaratıcılık kullanılarak ortaya çıkarılabilecek daha üstün durumlara ulaşmak için kullanılacak bir yöntem olarak da algılanabilir. Literatür kapsamında girişimcilik ekonomik kalkınma, istihdam yaratma ve sosyal gelişmenin temel unsurlarından biri olarak değerlendirilebilir. Girişimcilik özellikleri genetik olarak var olabileceği gibi aile, çevre, eğitim, gelir vs. gibi çeşitli faktörler tarafından da şekillenebilir.

Kariyer değerleri, bireyin kendi kendine algıladığı yetenek ve kabiliyetleri, temel değerleri ile güdü ve ihtiyaçlardan oluşan benlik kavramıdır ve bireyin iş ve sosyal yaşamında edindiği tecrübeler yoluyla gelişir. Bu değerler kişinin kariyer seçiminde rol oynayan en önemli unsurlardandır. Literatürde de kariyer seçimi ile kariyer değerleri uyumlu olan bireylerin, iş tatmini, terfi, işte istikrar, verimlilik ve psikolojik olarak kendini iyi hissetme gibi pozitif sonuçlar elde ettiği belirtilmektedir. Bireyin kariyer seçimi yetenek, ilgi, değer, yetkinlik beklentisi, aile ilişkileri, cinsiyet, okul çevresi, psikolojik ihtiyaçlar, kişilik özellikleri, devletin belirlediği yasa ve politikalar, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik faktörler, kültürel ve sosyal değişim faktörleri gibi etkenler ile şekillenir.

Üniversiteler, topluma yararlı ve mesleklerinde iyi yetişmiş bireyler yetiştirmeyi hedefleyen, uygulanabilir bilgiler üreten, girişimcilik kültürü aşıl原因 ve araştırmayı teşvik eden kurumlardır. Literatür incelemesi sonucunda üniversitelerin sanayi ve teknopark iş birliği ile teknolojik gelişmeyi, üretimde verimliliği, yönetsel konularda danışmanlık sağlayarak ve yeni girişimleri destekleyerek ise ekonomik kalkınmaya

yardımcı olduğu görölmektedir. Ayrıca üniversiteler öğrencilerinin girişimcilik ile ilgili farkındalıklarını arttırmak, öğrencileri girişimciliği kariyer olarak tercih etmeleri için motive etmek amacıyla girişimcilik eğitimi de sağlamaktadır. Öğrencilerin girişimci olmaya yönelmelerini sağlayacak aktörleri bir araya getirerek girişimcilik eğilimlerinin artması için gerekli ortamın üniversiteler tarafından oluşturulması önemlidir. Üniversiteler; kariyer planlama ve geliştirme ile ilgili programlar aracılığıyla ve öğrencilere staj ve iş imkânı yaratarak bireylerin kariyer tercihlerinin ve kariyer değerlerinin gelişimine aktif katkı sağlar.

Çalışmadaki hipotezleri sınamak üzere yapılan anket çalışması aracılığıyla toplanan veriler değerlendirildiğinde, elde edilen bulgulardan çıkarılan sonuçlar ise aşağıda sunulmaktadır;

- Araştırma sınırları çerçevesinde elde edilen bulgular, öğrencilerin 1. sınıf kariyer hedefi ile gelecek kariyer hedefi olarak tercihleri sırasıyla; kamu, özel sektör, kendi işini kurmak, akademisyenlik ve diğer meslek gruplarıdır. (Tablo 5.) Ayrıca öğrencilerin 1. sınıf kariyer hedefi ile gelecek kariyer hedefi değişimleri kamudan özel sektöre, özel sektörden kamu ve kendi işini kurmaya, kendi işini kurmadan özel sektör ve kamuya, akademisyenlikten kamu ve özel sektöre, diğer meslek gruplarından ise kendi işini kurmaya ve kamuya doğru bir değişim söz konusudur. Genel olarak erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha fazla kendi işlerini kurmayı tercih ettikleri ve kız öğrencilere göre daha fazla risk alabildikleri söylenebilir.
- Araştırma bulguları, öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri ile kariyer değerleri arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. (Tablo 7.) Girişimci kişilik özellikleri üzerinde en fazla etkiye sahip faktörün saf meydan okuma kariyer değeri olduğu ve bunu girişimci yaratıcılık kariyer değerinin izlediği, bağımsızlık kariyer değerinin ve kendini adama kariyer değerinin ise girişimci kişilik özelliklerine anlamlı bir etkisinin olmadığı anlaşılmaktadır. (Tablo 8.) Sonuç olarak öğrencilerin rekabetçi iş ve mesleklere ilgisinin olduğu ve yine girişimci- yaratıcı faaliyetlere ilgi duydukları ve bu tarz kariyerleri tercih edebilecekleri söylenebilir. Ayrıca kariyer değerlerinin bu iki alt boyutunun girişimci kişilik özellikleri ile arasındaki anlamlı ilişki doğrultusunda öğrencilerin girişimciliği kariyer olarak tercih etme eğiliminde olduğu da söylenebilir.
- Araştırma bulguları, girişimcilik eğitimi ile kariyer değerleri arasında güçlü pozitif doğrusal bir ilişki olduğunu göstermektedir. Aynı zamanda, girişimcilik eğitimi ile girişimci kişilik özellikleri ve girişimcilik eğilimi arasında da pozitif doğrusal bir ilişki olduğu görölmektedir. Çalışmanın sonucunu destekleyen benzer çalışmalarda da girişimcilik eğitiminin öğrencilerin girişimcilik özellikleri üzerinde olumlu ve anlamlı etkiye sahip olduğu ve girişimciliğin eğitimle öğrenilebilir olduğu belirlenmiştir (Alcaraz-Rodriguez vd., 2014; Gürol ve Atsan, 2006; Kuehn, 2008; Mikic vd., 2018; Mustapha ve Selvaraju, 2015; Nowinski vd., 2019; Özdemir vd., 2018; Piecuch vd., 2019; Sa ve Holt, 2019; Tağraf ve Halis, 2008). Girişimcilik eğitiminin, öğrencilerin kariyer değerlerinin ve girişimci kişilik özelliklerinin gelişmesine ve girişimcilik eğilimlerinin artmasına olumlu katkı sağlayacağını söyleyebiliriz. (Tablo 9.) Al Mamun ve arkadaşları (2017) ise çalışmalarında üniversiteler tarafından sağlanan girişimcilik eğitiminin öğrencilerin girişimciliği kariyer tercihi olarak seçmelerine olumlu ve önemli etki sağladığını belirlemişlerdir. Öğrencilerin girişimcilik ile ilgili eğitimler almaları onların girişimci kişilik özelliklerini arttıracakđı gibi kariyer olarak girişimciliği tercih etmelerini ve girişimcilik eğilimlerinin artmasını sağlayabilir.
- Araştırmada “Girişimciliği ciddi olarak düşündünüz mü?” sorusuna evet yanıtını veren öğrencilerin girişimcilik eğitimi, kariyer değerleri ve girişimci kişilik özellikleri ortalamalarının aynı soruya hayır yanıtını veren öğrencilerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. (Tablo 10. ve Tablo 11.) Bu bağlamda, öğrencilerin girişimci kişilik özelliklerine sahip olmasının ve/veya girişimcilik eğitimi almış olmasının kariyer planlarında girişimciliği tercih etme eğilimleri üzerinde etkili olduğunu söyleyebiliriz.

Kullanıcı araştırmasının evrenini, Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Teknoloji Fakültesi ve Turizm Fakültesinde öğrenim gören Uygulamalı Girişimcilik Dersi alan üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Kullanıcı araştırmasının yalnızca belirli fakültelerde öğrenim gören Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi alan öğrenciler ile yapılmış olması bu çalışmanın sınırlılıklarını oluşturmaktadır. Bu nedenle girişimcilik eğitimi alan ve girişimcilik eğitimi almayan öğrencilerin girişimci kişilik özelliklerinin ve kariyer değerlerinin gelişimi karşılaştırılamamıştır. Girişimcilik eğitiminin girişimci kişilik özellikleri ve kariyer değerleri üzerindeki etkisinin daha ayrıntılı olarak incelenebilmesi için girişimcilik eğitimi alan ve girişimcilik eğitimi almayan öğrencilerden oluşan bir örneklem grubu üzerinde yapılacak olan kullanıcı araştırmasını kapsayan çalışmalar yapılabilir.

Sonuç olarak literatürdeki bilgiler ve kullanıcı araştırması sonucunda toplanan verilerin değerlendirilmesiyle elde edilen bulgular, girişimci kişilik özellikleri, kariyer değerleri ve girişimcilik eğitimi ile girişimcilik eğilimi ve kariyer tercihinde girişimciliğe yer verme arasında anlamlı ilişkiler olduğunu ortaya koymuştur. Ülkelerin ekonomik kalkınması ve refahının artması için girişimciliğin geliştirilmesi, girişimcilerin eğitilmesi, yönlendirilmesi ve motive edilmesi gereklidir. Girişimcilik her ne kadar doğuştan gelen bir yetenek olsa da aynı zamanda eğitim yolu ile de kazandırılabilen bir beceridir. Üniversiteler tarafından girişimcilik ile ilgili farkındalığın artırılması ve öğrencilerin kariyer tercihi olarak girişimciliğe yönelmelerinin sağlanabilmesi için girişimcilik eğitime daha fazla önem verilmesi gereklidir. Bireyin girişimci olmasını sağlayacak iş fikrini geliştirmesinde ihtiyaç duyacağı aktörleri bir araya getirmek önemlidir. Üniversiteler; öğrenci ve mezunlarına kariyer planlama ve geliştirme konularında çalışma programları sunarak, kariyer planlama etkinliklerine ve uygulamalarına öğrencilerin ilgisini çekecek çalışmalar yaparak, tanınmış başarılı girişimciler ile bağlantılar kurarak girişimcilerin öğrencilerle bir araya gelmesi sağlanarak öğrencilerin kariyer tercihlerinde girişimciliğe ilgi duyması sağlanmalıdır. Ayrıca üniversiteler, işverenler ile bağlantılar kurarak öğrencilere staj ve iş imkânı yaratarak öğrencilerin kariyer tercihlerinin ve kariyer değerlerinin gelişimine destek sağlamalıdır.

KAYNAKÇA

- Akın, H. B. ve Demirel, Y. (2015) "Entrepreneurship Education and Perception Change : The Preliminary Outcomes of Compulsory Entrepreneurship Course Experience in Turkey", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (34), ss. 15–26.
- Alcaraz-Rodriguez, R., Villasana, M. ve Moises Alvarez, M. (2014) "Fine-Tuning Entrepreneurship Education: How Do Programs Impact Entrepreneurial Characteristics in Students?", içinde Galbraith, B. (ed.) *Proceedings Of The 9th European Conference On Innovation And Entrepreneurship (Ecie 2014)*. (Proceedings of the European Conference on Entrepreneurship and Innovation), ss. 642–650.
- Alparslan, A. M., Taş, M. A. ve Yastıoğlu, S. (2017) "Girişimcilik Niyeti Eğitimle Mi Artar Yoksa Kültürel Değerlerle Mi Açıklanır?", *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(21), ss. 148–161. doi: 10.20875/makusobed.311163.
- Autio, E. vd. (2001) "Entrepreneurial Intent Among Students in Scandinavia and in The USA.", *Enterprise & Innovation Management Studies*. Routledge, 2(2), ss. 145–160. Adresinden erişildi: <http://10.0.4.56/14632440110094632> (Erişim: 03 Mayıs 2019).
- Avşar, M. (2007) *Yüksek Öğretimde Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Araştırılması, Çukurova Üniversitesinde Bir Uygulama*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi.
- Aydemir, S. (2018) "Yükseköğretimde Girişimcilik Eğitimi ve Çıktı Olarak Girişimcilik Farkındalığının İncelenmesi", *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 16(3), ss. 192–209.
- Bezzina, F. (2010) "Characteristics of The Maltese Entrepreneur", *International Journal of Arts and Sciences*, 3(7), ss. 292–312. Adresinden erişildi: http://www.openaccesslibrary.org/images/BGS332_Frank_Bezzina.pdf (Erişim: 28 Nisan 2019).
- Börü, D. (2006) "Girişimcilik Eğilimi : Marmara Üniversitesi İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma". İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Bozkurt, Ö. (2007) "Girişimcilik Eğiliminde Kişilik Özelliklerinin Önemi", *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1(2), ss. 92–111.
- Brandstätter, H. (1997) "Becoming an Entrepreneur – a Question of Personality Structure?", *Journal of Economic Psychology*, 18(2), ss. 157–177. Adresinden erişildi: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0167487097000032> (Erişim: 27 Mart 2019).
- Bulut, Ç. ve Aslan, G. (2014) "Üniversitelerde Girişimcilik Eğitimi", *Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14(27), ss. 1–20.
- Çeltek, E. E. vd. (2018) "Girişimci Kişilik Özelliklerinin ve Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimine Etkisi – Kocaeli Üniversitesi Örneği", *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, ss. 37–54. Adresinden erişildi: <http://dergipark.gov.tr/doi/10.18092/ulikidince.354698> (Erişim: 18 Temmuz 2019).

- Cevher, E. (2016) "Yenilikçi Girişimciliğin Geliştirilmesinde Girişimcilik Eğitiminin Önemi: Meslek Yüksekokulu Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma", *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 17(37), ss. 1-17.
- Çiçek, R. ve Durna, U. (2012) "Meslek İdealleri ve Girişimcilik Niyetleri", *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(17), ss. 17-31.
- Çolakoğlu, H. ve Çolakoğlu, T. (2016) "Üniversitelerdeki Girişimcilik Eğitimi ile Öz Yeterlilik Algısı ve Girişimcilik Potansiyeli İlişkisi Üzerine Bir Saha Araştırması", *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 17(3), ss. 70-84.
- Çoşkun, R. vd. (2015) *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı*. 8. Baskı. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Dal, M. (2017) "Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Algılarının Analizi: Iğdır Üniversitesi Örneği", *Researcher: Social Science Studies*, 5(4), ss. 521-531.
- Damar, A. (2015) *Girişimci Kişilik Özelliklerinin Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerine Etkisi: Sannio Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi'nde Karşılaştırmalı Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- Duran-Garcia, M. ve Duran-Aponte, E. (2013) "Entrepreneur Profile in College Students: a Gender Differences and Study Area", içinde Chova, LG and Martinez, AL and Torres, I. (ed.) *Edulearn13: 5th International Conference on Education and New Learning Technologies*. (EDULEARN Proceedings), ss. 6389-6393.
- Ekici, E. (2016) *Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimini Belirlemede Planlanmış Davranışlar Teorisi ve Girişimcilik Eğitiminin Rolü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi.
- Ekici, E. ve Turan, M. (2017) "Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimi: Planlanmış Davranışlar Teorisi ve Girişimcilik Eğitiminin Rolü", *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26(1), ss. 201-215.
- Erdem, F. (2001) "Girişimcilerde Risk Alma Eğilimi ve Belirsizliğe Tolerans İlişkisine Kültürel Yaklaşım", *Akdeniz Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*. Akdeniz University Faculty of Economics & Administrative Sciences, 1(2), ss. 43-61. Adresinden erişildi: <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=bth&AN=67018709&lang=tr&site=eds-live&authtype=ip,uid> (Erişim: 16 Nisan 2019).
- George, D. ve Mallery, P. (2010) *SPSS for Windows Step By Step : a Simple Guide and Reference, 17.0 Update*. 10th ed. Editör P. Mallery. Boston, Mass.: Boston, Mass.
- Geri, S. (2013) "Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin İncelenmesi", *Turkish Journal of Education*, 2(3), ss. 50-60.
- Gibb, A. A. (1987) "Enterprise Culture - Its Meaning and Implications for Education and Training", *Journal of European Industrial Training*, 11(2), ss. 2-38. doi: 10.1108/eb043365.
- Göktaş, P. ve Kazaferoğlu, E. (2018) "Kişilik Özellikleri ile Girişimcilik Eğilimi İlişkisi: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma", *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(1), ss. 39-63. Adresinden erişildi: <http://dergipark.gov.tr/doi/10.30798/makuiibf.349660> (Erişim: 15 Temmuz 2019).
- Gültekin, N., Arslan, B. ve Çakır, A. (2016) "Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerine Etki Eden Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma", *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(35), ss. 184-199.
- Güney, S. (2015) *Girişimcilik: Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular*. 4. Baskı. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Gürol, Y. ve Atsan, N. (2006) "Entrepreneurial Characteristics Amongst University Students: Some Insights for Entrepreneurship Education and Training in Turkey", *Educaion + Training*. Emerald, 48(1), ss. 25-38. doi: 10.1108/00400910610645716.
- Isada, F., Lin, H.-C. ve Isada, Y. (2015) "Entrepreneurship of University Students in Taiwan and Japan Fumihiko", *Management Research Review*, 38(12), ss. 1251-1266. doi: 10.1108/IJBM-07-2013-0069.

- İşcan, Ö. F. ve Kaygın, E. (2011) "Potansiyel Girişimciler Olarak Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma", *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3(2), ss. 275–286.
- Karaarslan, M. H. ve Altuntaş, B. (2016) "Kariyer Tercihini Etkileyen Faktör Düzeylerinin Öneminin Konjoint Analizi ile Belirlenmesi", *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(7), ss. 1972–1988. doi: 10.15869/itobiad.259499.
- Karabulut, A. T. (2009) "Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerini ve Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma", *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 26(1), ss. 331–356.
- Karasar, N. (2014) *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kerrick, S. A. (2008) *an Examination of Entrepreneurial Intentions of University Students, ProQuest Dissertations and Theses*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. University of Louisville. Adresinden erişildi: <https://search.proquest.com/docview/304555773?accountid=15333> (Erişim: 01 Mayıs 2019).
- Kızıltay, E. (2010) *Yöneticilerin Liderlik Tarzlarına Göre Girişimcilik Özelliklerinin İncelenmesi: Turizm Sektöründe Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Afyonkarahisar.
- Koh, H. C. (1996) "Testing Hypotheses of Entrepreneurial Characteristics: A Study of Hong Kong MBA Students", *Journal of Managerial Psychology*, 11(3), ss. 12–25.
- Korkmaz, O. (2012) "Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği", *Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi*, 14(2), ss. 209–226.
- KOSGEB (2015) *Türkiye Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planı 2015-2018*. Ankara. Adresinden erişildi: https://www.kosgeb.gov.tr/Content/Upload/Dosya/Mali Tablolar/Gisep_2015-2018_TR.pdf (Erişim: 17 Haziran 2019).
- Küçük, O. (2007) *Girişimcilik: ve Küçük İşletme Yönetimi*. Ankara: Seçkin.
- Kuehn, K. w. (2008) "Entrepreneurial Intentions Research: Implications for Entrepreneurship Education", *Journal of Entrepreneurship Education*, 11, ss. 87–98.
- Kula, Ö. (2012) *Lisansüstü Öğrencilerinin Kariyer Planlamalarına Etki Eden Faktörler: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi.
- Al Mamun, A., Fong, S. P. ve Nawi, N. B. C. (2017) "Entrepreneurship Education and Students' Career Choice", *Advanced Science Letters*, 23(4), ss. 2954–2957. doi: 10.1166/asl.2017.7617.
- Miciulienė, R. ve Kargyte, V. (2017) "Links Between Students' Entrepreneurship, Their Career Choices and Business Development Level of Lithuanian Regions", *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*, 39(3), ss. 315–331. doi: 10.15544/mts.2017.23.
- Mikic, M., Sopta, M. ve Horvatinovic, T. (2018) "The Role of Entrepreneurial Education in The Development of Entrepreneurship", *Casopis Za Ekonomiju I Trzisne Komunikacije*, 8(2), ss. 385–395. doi: 10.7251/EMC1802385M.
- Mustapha, M. ve Selvaraju, M. (2015) "Personal Attributes, Family Influences, Entrepreneurship Education and Entrepreneurship Inclination Among University Students", *Kajian Malaysia*, 33(1, SI), ss. 155–172.
- Nowinski, W. vd. (2019) "The Impact of Entrepreneurship Education, Entrepreneurial Self-Efficacy and Gender on Entrepreneurial Intentions of University Students in The Visegrad Countries", *Studies in Higher Education*, 44(2), ss. 361–379. doi: 10.1080/03075079.2017.1365359.
- Öner, M., Onay, M. ve Deveci Kocakoç, İ. (2016) "Öğrencilerin Kariyer Planlamalarında Girişimcilik, Profesyonellik ve Liderlik Arzularının Ölçülmesi", *Yönetim ve Ekonomi*, 23(3), ss. 623–638.
- Özdemir, A., Özgüner, M. ve Alkaş, H. (2018) "Üniversitelerde Verilen Girişimcilik Eğitimi Girişimci Kişilik Özelliklerini Nasıl Etkiler? Deneysel Bir Araştırma", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler MeslekYüksekokulu Dergisi*, 21(2), ss. 430–447.

- Palalić, R. vd. (2017) "Entrepreneurial Intentions of University Students: A Case-Based Study", *Journal of Enterprising Communities*, 11(3), ss. 393–413. doi: 10.1108/JEC-12-2016-0046.
- Piecuch, T., Szczygiel, E. ve Lozinsky, O. (2019) "The Issues of Entrepreneurship of Young People - Theoretical Considerations and Empirical Research", Jedlicka, P and Maresova, P and Soukal, I. (ed.) *Hradec Economic Days*. (Hradec Economic Days), içinde ss. 206–215.
- Sa, C. ve Holt, C. (2019) "Profiles of Entrepreneurship Students: Implications for Policy and Practice", *Education and Training*, 61(2), ss. 122–135. doi: 10.1108/ET-06-2018-0139.
- Sesen, H. (2013) "Personality or Environment? A Comprehensive Study on The Entrepreneurial Intentions of University Students", *Education + Training*, 55(7), ss. 624–640.
- Solmaztürk, A. B. ve Dünder, G. (2018) "Girişimcilik Yöneliminin Kariyer Çapaları Üzerindeki Etkisinde Algılanan Örgütsel Desteğin Rolü", *International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies*, 4(7), ss. 64–86.
- Tağraf, H. ve Halis, M. (2008) "Üniversitelerdeki Girişimcilik Eğitiminin 'Girişimsel Öz Yetkinlik' Algısı Üzerindeki Etkisi: Bir Araştırma", *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 3(2), ss. 91–107.
- Tuncer, M. ve Doğan, S. (2018) "Girişimcilik Eğiliminde Eğitimin Etkisi: Turizm İşletmeciliği Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma", *Turizm Akademik Dergisi*, 5(2), ss. 97–108.
- Uygun, M. ve Güner, E. (2016) "Girişimcilik Eğiliminin Gelişiminde Girişimcilik Eğitiminin Rolü", *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(5), ss. 37–57.
- Uygun, M., Güner, E. ve Mete, S. (2018) "Girişimcilik Eğitiminin Gençlerin Girişimcilik Motivasyonlarının Gelişimindeki Rolü", *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25(3), ss. 879–894.
- Uygun, M., Mete, S. ve Güner, E. (2012) "Genç Girişimci Adayların Girişimcilik Eğilimi Ve Girişimcilik Özellikleri Arasındaki İlişkiler", *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(2), ss. 145–156.
- Vella, N. (2001) *Entrepreneurial Attributes in Malta*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Maastricht School of Management (The Netherlands). Adresinden erişildi: <https://search.proquest.com/docview/287904772?accountid=15333> (Erişim: 27 Mayıs 2019).
- Wang, C. K. ve Wong, P.-K. (2004) "Entrepreneurial Interest of University Students in Singapore", *Technovation*, 24(2), ss. 163–172. doi: [https://doi.org/10.1016/S0166-4972\(02\)00016-0](https://doi.org/10.1016/S0166-4972(02)00016-0).
- Yao, X., Wu, X. ve Long, D. (2016) "University Students' Entrepreneurial Tendency in China: Effect of Students' Perceived Entrepreneurial Environment", *Journal of Entrepreneurship in Emerging Economies*, 8(1), ss. 60–81. doi: 10.1108/JEEE-10-2015-0058.
- Yelkikalan, N. vd. (2010) "Dünya ve Türkiye Üniversitelerinde Girişimcilik Eğitimi: Karşılaştırmalı Bir Analiz", *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 12(19), ss. 51–59.
- Yüksel, H., Cevher, E. ve Yüksel, M. (2015) "Öğrencilerin Girişimci Kişilik Özellikleri ile Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma", *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(1), ss. 143–156.
- Yüzüak, E. (2010) *Üniversitelerde Öğrenim Gören Kız Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerini Etkileyen Faktörler: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Biga İ.İ.B.F. Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.